

ROMÂNUL

ABONAMENTUL:

un an . . . 28— Cor.
 jumătate an 14— "
 3 luni . . . 7— "
 o lună . . . 2 40 "
 Numărul popular:
 pe un an . . . 4— Cor.
 Pe jumătate an 2— "
 Pentru România și
 America . . . 10— franci.
 Numărul de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe an
 40 franci.

REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA:
 Strada Batthyányi Nrul 2.
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Muițămite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 filleri.
 Manuscrisurile nu se in-
 napoiază.
 Telefon pentru oraș, co-
 mitat și interurban Nr. 730.

Constataări

„Tribuna” în numărul său de azi în-
 tre altele susține următoarele:

„Intre „Tribuna” și partidul no-
 stru național român nu este deose-
 bire de principii, căci „Tribuna”
 trăiește în partidul național român și
 partidul național român trăiește în
 „Tribuna”.

Care va să zică: Dacă „Tribuna”
 apune, apune partidul național român.

O constatare.

Se zice apoi mai departe:

„Tribuna” a dat dovadă de dis-
 ciplină de partid și atunci când a ofer-
 rit — și ofere și acum — comitetului
 național 2 locuri în direcțiunea sa
 pentru 2 membri din sânul comitetu-
 lui național, prin care să se mijlo-
 cească legătura între „Tribuna” și co-
 mitetul național. Mai este nevoie de o
 dovadă mai neîndoioasă a disciplinei
 de partid și a solidarității cu politica
 condusă de comitetul național?”

Care va să zică „Tribuna”, după
 a spart partidul național și a terfelit în
 chipul cel mai murdar comitetul său na-
 țional, mai și batjocurește acest comitet
 oferindu-i 2 locuri în direcțiunea sa pentru
 2 membri din sânul comitetului național,
 cari apoi să fie majorizați prin voturile
 comanditarilor ei și astfel procedurile
 „Tribunei” să apară ca sancționate prin
 reprezentanții comitetului național în di-
 recțiunea ei. Și „Tribuna” are tupeul să
 mai pună apoi întrebarea revoltător de
 cinică: „Mai este nevoie de o dovadă

mai neîndoioasă a disciplinei de par-
 tid și a solidarității cu politica con-
 dusă de comitetul național?”

După ciufulirea comitetului național
 „Tribuna” este solidară cu politica con-
 dusă de comitetul național!!

Asta-i a doua constatare.

Mai departe zice „Tribuna”: „Există
 numai o prăpastie adâncă între „Tri-
 buna” și politica d-lui Goldiș, care
 luptă pentru dictatura în partid, —
 în interesul politiceii de împăcare cu
 Ungurii cu orice preț, chiar cu jert-
 firea intereselor noastre naționale”.

Mie îmi este imposibil să cvalific a-
 cestea cuvinte. Față de cele spuse aci în
 „Tribuna”, eu nici nu mă apăr.

Constat numai, că eu nu sunt stăpân
 la „Românul”. Eu sunt un simplu, dar
 credincios soldat al partidului național ro-
 mân. Comitetul național a dat în mâinile
 mele conducerea politică a ziarului său
 „Românul”. Comitetul național în orice
 moment poate să mă absolve dela a-
 ceastă sarcină.

Comitetul național în orice moment
 poate să dispună încetarea ziarului „Ro-
 mânul” și el va înceta. Eu stau și voi
 sta totdeauna acolo, unde-mi poruncește
 stăpânul meu: comitetul național. Așa în-
 țeleg eu disciplina de partid.

Dacă „Tribuna” este asemenea cre-
 dincioasă partidului național român, —
 dacă „Tribuna” asemenea consideră disci-
 plina de partid: să se supună și dânsa
 ordinelor comitetului național întocmai
 ca și mine, întocmai ca și oricare sol-
 dat credincios al partidului și atunci nu

va fi primejdie nici de politica mea de
 împăcare cu Ungurii, chiar cu jertfirea in-
 tereselor noastre naționale și nu va fi primej-
 die nici de spargerea partidului național
 român, pe care a făcut-o și o făptuește
 „Tribuna”, și care prin urmare nu va
 jertfi, ci a jertfit deja interesele noas-
 tre naționale.

A treia, și cea mai dureroasă cons-
 tatare.

Vasile Goldiș.

Iubirea de adevăr a „Tribunei”

(Din broșura dlui dr. A. Vaida-Voevod)

Se știe, că îndată după alegeri „Tri-
 buna” în loc de a da sprijin comitetului
 partidului național român și puținilor de-
 putați, cari în butul terorismului și corrup-
 ției fără de seamă, prin cari guvernul a
 răzbit să decimeze numărul deputaților ro-
 mâni din camera trecută, a preferit să
 deschidă o campanie de invective la a-
 dresa conducerii partidului. Comitetul
 nostru electoral a fost învinovățit de „Tri-
 buna”, că el poartă vina pentru căderea
 candidaților partidului național român. Pe
 când până chiar și un ziar arhișovinist ca
 „Pesti Napló” constata, că în comparație
 cu atrocitățile comise în cercurile noastre
 electorale, au fost o adevărată glumă bru-
 talitățile și corupția, pe cari guvernul le-a
 aplicat în contra Justițiilor, cari totuș în
 proporție au reușit și mai puțini decât ai
 noștri, pe atunci „Tribuna” inculpa fără
 nici un temei și fără scrupuli comitetul
 nostru. În articolul „Pozițiunea partidului

Moartea lui Ugolino

Din Divina Comedie a lui Dante Alighieri

(Infern Cânt XXXII v. 127—139 și Cânt XXXIII v. 1—78)

Trad. de: Gheorghe Coșbuc

(Contele Ugolino din Pisa a fost acuzat de
 compatrioții săi că le-ar fi trădat niște castele pe
 timpul unui războiu. Dușmanii săi, între cari mai
 ales arhiepiscopul Rugieri — pe care Ugolin îl
 credea amic al său și căruia îi încredea toate tai-
 nele — l-au închis până la judecarea procesului,
 într'un turn, dimpreună cu cei patru fii ai săi,
 dintre cari Ugo abia era de patru ani. Rugieri
 însă a dat poruncă să lase pe Ugolino să moară
 de foame într'acel turn, care de atunci s'a numit:
 Turnul foamei.

Dante descrie în acest episod moartea de
 foame a lui Ugolin și a fiilor săi.

Prin trecerea sa prin iad, Dante ajunge în
 fundul ladului acolo unde cel mai ticălos fel de
 crimă — trădarea, gradată: a rudelor, a pârîn-
 ților și fraților, a patriei, a amicilor și a binefă-
 cătorilor — e pedepsită în ghiață vecinică și'n
 vecinic întunec. Aici printre alți trădători vede
 și pe aceștia doi, pe Rugieri, ca trădător al ami-
 cului său Ugolin, și pe Ugolin ca trădător de
 patrie. Și precând alți trădători stau îngropați
 adânc în ghiața străvezie, și se văd în ea ca no-
 durile în sticlă sau ca paie și alte murdării în
 sloiul de ghiață: unii în creștet, cu picioarele în
 sus, alții făcuți cotac cu obraji la tâlpi, pe acești
 doi îi vede nu în ghiață, ci într'o groapă, Ru-

gieri mai jos, iar Ugolino mai sus puțin și ro-
 zând craniul lui Rugieri și sugându-i creierii.
 Dante se miră de atâta bestialitate și întreabă pe
 Ugolino de cauza acestui fapt. Ugolin ridicând
 capul își șterge gura însângărată, ca și cu un
 șerveț, cu pletele de pe capul celui ros, și își spune
 povestea morții).

Eram de-aici departe, când văzui
 Doi inși într'un ponor, și-un ins avându-l
 Pe-al altui cap căciulă peste-al lui.¹⁾

Cum vără 'n pâne dinții săi flămândul,
 Așa cel mai de sus îi înfigea
 În cap la ceafă celui alt, rozându-l.

Precum cetim că tâmplele rodea
 Tideu lui Melanip,²⁾ astfel în gură
 Rodea și-al hârcei os și ce-i sub ea.

„Tu cel ce-arăți atât de-adâncă ură
 Prin faptul bestial că-l rozi astfel,
 Să-mi spui de ce? Cu-această legătură

¹⁾ Părea ca și o căciulă capul pârșos al lui Ugolino
 peste capul lui Rugieri.

²⁾ Tideu și Melanip, după legendă, s'au rănit de
 moarte reciproc într'acelaș timp, în războiu, și au căzut
 unul lângă altul. Tideu în furia lui, murind, s'a tras pe
 brânci și a ros capul lui Melanip, ca măcar așa să se
 răsbune.

„Că, dacă tu pe drept te plângi de el,
 Știind ce-ați fost și crima lui, voiți trece
 În lume 'ntre infami pe-acest mișel,

De nu va fi ca limba mea să sece.

C. XXXIII.

Lăsând scârbosu-i prânz acum acel
 Mișel, își șterse gura 'nsângărată
 Cu părul depe capul ros de el.

„Tu-mi ceri să renoesc o desperată
 Durere“-a zis „ce firea mi-o răpune,
 Gândind-o numai, nu și cuvântată.

„Dar vorbele-mi de-aș ști că pot s'adune
 Rușine-acestui trădător pe care
 Îl rod, atunci voiți plânge și voiți spune.

„Nu știu nici cine ești, nici ce umblare
 Ai tu prin iad, dar pari un Florentin,
 Căci graiul tău te-arată-a fi atare.”

Să știi că fost-am contele-Ugolin,
 Și-acesta e Rugieri lângă mine,
 Și-ascultă-mă de ce-i sint eu vecin.

³⁾ Dante, când a întrebat, a vorbit în dialectul toscan
 și după graiu l-a cunoscut Ugolin că e Florentin.

național român" (24 Iunie 1910) „Tr.“ scrie: „Se știe că în contra *acestui comitet* s'au ridicat acuze grave în toate părțile țării. El *este învinovățit*, că a făcut greșeli în conducerea alegerilor și a *contribuit astfel la înfrângerea* neașteptată și dureroasă a *partidului*. Acuzele au aflat expresie publică nu numai în coloanele *ziarului nostru*... Și mai la vale, în acelaș articol: „Față cu acuzele ridicate în public comitetul va trebui să se justifice; el la nici un caz nu le poate ignora, dacă e vorba ca *autoritatea sa, care și așa nu era mare nici până acum*, să nu fie cu totul pierdută¹⁾ „Tribuna“ le scrie acestea la 24 Iunie.

Contele Tisza zice în 12 Iulie: „Puterea și influința dv. asupra conaționalilor dv. nu e de loc atât de mare“. Ion Slavici scrie: „N'a avut comitetul autoritate“...

Să analizăm dacă afirmările „Tribunei“ corespund adevărului ori nu.

La alegerile din 1905 nu aveam organizate decât vre-o 10 cercuri. La cele din 1906 vre-o 15. La alegerile ultime eram organizați bine în peste 25 de cercuri cu majorități românești. Toți foștii deputați și candidați de deputați ai partidului național român împreună au cutrierat peste 1000 de comune românești, făcând propaganda programului nostru național prin nenumărate vorbiri. V. Goldiș în trei rânduri a umblat în comunele din cercul Radnei, vizitând aproape pe toți alegătorii din cerc. Dr. Vlad a cutrierat 3, dr. Maniu 3, părintele Lucaciu 2, dr. Șt. C. Pop, dr. Marșeu, dr. T. Mihali, dr. Grozda, dr. N. Șerban, dr. V. Braniște câte 2, dr. I. Suci, dr. C. Bredicean, dr. V. Deleu, dr. A. Lazar, păr. N. Ivan, O. Goga, dr. I. Erdélyi, dr. A. Novac, dr. G. Popovici, dr. St. Petrovici, dr. A. Cosma, Vasile Damian, dr. V. Bontescu și alții și

¹⁾ Comitetul electoral întrunit în conferință plenară, în 24 Iunie, la Budapesta a discutat atacurile „Tribunei“. Ascultând referada secretarului general dr. Vasile Lucaciu, la *propunerea membrului din comitet* O. Goga comitetul cu unanimitate — de față era și d. dr. Oncu — a votat mulțămire și încredere biroului său, care a condus alegerile.

alții câte un cerc. Eu în campania electorală din 1910 am cutrierat 4 cercuri și am vorbit în 117 comune. Cu toate acestea „Tribuna“ în articolul de fond din nr. din 19 August scrie:

„Asupra unui lucru, însă, nu putem stăruii îndeajuns. Un lucru trebuie să-l repetăm, *fără încetare*: nici odată n'am început lupta atât de puțin și de slab organizați, ca acum“. Luni de zile „Tribuna“ a calomniat în chipul acesta comitetul. La început colectiv. În timpul din urmă s'a apucat, crezând că cetitorii ei sunt deja destul de preparați, să terfelească pe rând pe toți membrii comitetului — om de om. Cu toate acestea, speculând, că publicul nu poate ținea exact aminte toate insultele și afirmările lipsite de adevăr ale „Tribunei“, intimii d-lui R. Ciorogariu și Oncu: domnii „redactori“ și „literați români“ Sever Bocu și Iosif Scheopul debitează, de câte ori găsește șeful lor de bine, în numele cinstei și al „iubirei de adevăr“, câte o desmințire, că „Tribuna“ nici când nu a atacat partidul, nici comitetul, nici pe fruntași. Dintre aceste numeroase desmințiri cutezate reproduc următoarea, care este o dovadă elocventă a felului, cum este *iubirea de adevăr a „Tribunei“*. În nr. din 2 Martie 1911 „Tr.“ scrie: „Nu că „de nenumărate ori“, dar *nici o singură dată* ziarul nostru n'a adus comitetului acuzația că el ar fi de vină pentru înfrângerile dela alegerile parlamentare. E o *supremă inconștientă* să afirmi *neadevăruri atât de sfruntate*... Și apoi: „Tribuna“ dacă a imputat comitetului vre-o vină pozitivă, a fost *numai* vina pentru neorganizarea *dela alegerile congregaționale*“. Nu sunt interesați atât ca stil, cât și ca idei „redactorii literați români“, depozitarii încrederii d-nului R. Ciorogariu și N. Oncu? Asta va să zică a „face politică cinstită“, „a spune adevărul fără altă patimă“? Aceasta va să zică: „acești scriitori n'au zgardă oficială la gât?“ Ce oameni sunt în redacția „Tribunei“? La tot cazul cutezători. De altcum nu s'ar face ei pe ei de minciună.

*

„Tribuna“ văzând, că dr. Ioan Mihu se bucură de stima contelui Tisza și știind, că d. dr. Mihu nu se va dimite la o acțiune de pace în contra voinței partidului național, nefiind aceasta nici cinstită, nici posibil, a fost cuprinsă de temeri. Se temea, că dacă dr. Mihu și membrii comitetului ar fi oameni de pânura „amicului Mangra — dr. Mihu în acord cu comitetul național ar putea reuși să facă pace cu Tisza. Ce se alegea atunci de diplomatul „amic“ Mangra? Ce rost ar fi avut atunci supunerea necondiționată a călugărului transfug în fața „leului dela Geszt?“

De oare ce „Tribuna“ nu este însă altceva, decât oglinda tipărită a „cinstei“ și iscusinței altruiste a redactorilor și comanditarilor ei, tactica ei potrivită în fața *închipuitului* pericol, — căci nici dr. Mihu nici comitetul nu erau așa naivi ori de rea credință să nu recunoască faptul, că Tisza discută pacea ca om *privat*, nu ca autorizatul guvernului, — a fost găsită fără scrupuli. Un redactor al „Tribunei“ pleacă la Vinerea, la d. Mihu. Convorbirea între acest redactor și între d. dr. Mihu a fost redată apoi astfel în „Tribuna“, încât atât d. dr. Mihu, cât și comitetul național erau prezentați ca niște imbecili, cari vor compromite la *Impăratul* și în străinătate pe Români. Căci de aceea s'a îngrijit „Tribuna“, să facă a crede pe nesimțite pe cetitorii ei, că contele Khuen are poruncă *dela Impăratul* să încheie pace cu Români. Se comparăm părerile lui Ion Slavici, ale „Tribunei“ și ale lui Mangra. Este frapantă armonia între acești „trei factori ai vieții noastre politice“. E uimitoare identitatea vederilor referitoare la intențiile guvernului și ale Impăratului. Acești Români „bine informați“: Slavici, Mangra și amicii lor dela „Tribuna“, au dovedit din nou, că știu să „salveze interesele mari ale neamului“, lucrând paralel și că „în interesul neamului“ un organ *independent* ca „Tribuna“ își poate permite licența poetică, de a falsifica interviul cu „iubitul nostru diplomat dela Vinerea!“

Că el prin întrigi și minciuni meschine
M'a prins, deși ncrezut amic al său,
Și-apoi că m'a ucis, o știi tu bine.

Dar ce n'ajunse și 'n auzul tău,
Ce crudă moarte-mi dete-adică mie,
Auzi și vezi de mi-a făcut vr'un rău.⁴⁾

În strâmtul gât din nalta colivie,
(Din cauza mea a foamei azi chemată,
Și 'n care și-alții nchiși au să mai fie)

Am stat mai multe luni, până ce-odată
În zori de zi cumplitul vis ce-avui
Făcui să văd ce soarte-mi este dată.

Stăpân și Domn pe-acesta mi-l văzui
Vânând un lup cu pui pe mândrul munte
Ce-ascunde Pisei Lucca 'n dosul lui.⁵⁾

Iar pe Gualandi și Sismondi 'n frunte⁶⁾
I-a pus, cu pe Lafranc, și-așa porniră,
Cățele slabe-având, și iuți și crunte,

Și-acestea 'n scurtă goan' a lor trudiră
Pe lup și pui, și colți apoi păreau
Că-i spintecă și carnea le-o deșiră.

⁴⁾ Toată lumea știa cum a murit Ugolino, dar firește nimeni nu știa ce s'a petrecut acolo în turn.

⁵⁾ Stăpân care arangează o vânătoare, și Domn care conduce vânătoarea. Lupul cu pui e Ugolino cu fiii săi, iar muntele e dealul care stă la mijloc pe drumul ce duce dela Lucca la Pisa.

⁶⁾ Aceștia sunt dușmani de-ai lui Ugolino.

Iar când m'am deșteptat în zori, plângeau
Copiii mei — și ei aci 'n prinsoare!
Și pâne 'n visul lor prin somn cereau.

Oh, crud ești tu, de nu simți că te doare
Presimțul sorții ce-o văzui în gând,
De nu plângi tu acum, când plângi tu oare?

Erau deștepți și ei, și 'n ceasul când
Veniau de-aldată pânea să ne-o sue,
Dar pentru vis cu toții stam tăcând.

Iar când la poart'am auzit că-'ncue
Cumplitul turn, speriat privii de-odată
La fiii mei, dar mut ca o statue.

N'am plâns, căci fui cu inima 'nghețată.
Dar ei plângeau, iar Anselmuccio meu:
„De ce te uiți așa? Ce-ai astăzi, tată?“

Și tot n'am plâns, și 'ntreaga zi mereu
Și'ntreaga noapte mut am petrecut-o;
Dar când veni și-alt soare 'n cer, și eu

De-odată 'n zarea slabă ce-a făcut-o
O rază scursă 'n trista-ne 'ncăpere,
Pe patru fețe fața mi-am văzut-o⁷⁾

Muşcai în mâni și 'n brațe de durere.
Iar ei crezând că mușc fiindcăș vrea
Mâncare-astfel, au rupt a lor tăcere

⁷⁾ Adecă pe patru fețe palide ale copiilor am putut să văd cum trebuie să fie și fața mea.

Și-au zis: „Mai lesne-am suferi de-ai vrea
Din noi să muști, căci tu ne-ai dat, părinte,
Al cărnii straiu, deci rupe-ni-l și-l ia!“

Și m'alina, spre-a nu-i măhni 'nainte.
Și alte două zile-am stat tăcuți —
Ah, cum nu te-ai deschis atunci, păminte!

Și-a patra zi, ce ne-a găsit tot muți,
Întins căzut-a Gado lângă mine:
Strigând: „Vai tată drag, tu nu-mi ajuți!“

Și-apoi muri. Și cum mă vezi, străine,
Văzui spre-a șasea zi care și care
Murind pe-alți trei, și, orb de plâns, în fine

Mergeam pe brânci cătând pe fie-care.
Și morți trei zile-i tot chemai, și-apoi
Decât durerea foamea fu mai tare.⁸⁾

Zicând, s'a 'ntors și-a prins de dinapoi
Din nou scârboasa ceaf'a căpăținii
Rozând în ea cu dinți ca de copoiu.⁹⁾

⁸⁾ Ugolino moare a noua zi, așadară a răbdat foame zece zile. Durerea și jalea lui ar fi fost deajuns ca să omoare, dar ceea ce n'a putut face durerea a făcut foamea.

⁹⁾ Până aici ține episodul cu Ugolino. Versurile ce urmează sunt o invectivă a lui Dante contra Pisei. Mândră țară în care sună și e Italia, Caprara și Gorgona sunt două insule, la gura râului Arno, pe cari poetul le cheamă să se miște și să infunde râul, ca el să se întoarcă în darăt și să ineece Pisa. Briga (sau Brigatta) și Ugo (sau Ugucione) sunt doi copii ai lui Ugolino, ceialalți doi cari i-a cântat (adecă i-a pomenit mai sus) sunt Gado și Anselmuccio.

I.

Candidatul partidului muncii naționale maghiare, călugărul transfug Mangra, zice în vorbirea sa de program, publicată în nr. din 8 Maiu 1910 al ziarului independent „Tribuna“¹⁾ „Guvernul lui Khuen n'a venit să se războiască, ci ca să facă pace în țară; programul său nu jignește interesele îndreptățite ale naționalităților. De aceea deputații naționaliști... au comis o mare greșală politică, că nu s'au apropiat cu încredere de acest guvern nou, cu program și o direcție politică nouă, împăciuitoare...“ etc.

¹⁾ Afară de „Tribuna“ nici un alt ziar românesc ori maghiar nu a găsit de necesar să reproducă în întregime vorbirea de program, prin care vanitosul călugăr încerca să zăpăcească, atât pe Maghiari cât și pe Români. Cine a pus la dispoziția „Tribunei“ manuscrisul vorbirei lui Mangra?

„Guvernul Khuen nu a venit să se războiască, ci ca să facă pace“, ne spune „părintele“ Mangra, amicul d-lui R. Ciorogariu — „de aceea deputații naționaliști au făcut o mare greșală, că nu s'au apropiat cu încredere de acest guvern“.

„...ei trebuie să se ferească de ori și ce faptă, care produce aparența, că Români sunt cei ce zădărnicesc bunele silințe ale actualilor consilieri ungari ai Impăratului și Regelui Francisc Iosif I“, ne spune I. Slavici, care toată viața lui a știut perfect ce anume vrea Impăratul“.

„Tribuna“ d-lor R. Ciorogariu, S. Bocu și I. Scheopul, neliniștită grozav, că Impăratul își va pierde părerea bună ce o are desigur despre bravul popor român, se grăbește și ea să ne avertizeze: „A înfățișa poporul nostru ca refractar din capul locului oricărei împăcări este doar punctul de vedere al politicii unguerești, care s'a silit totdeauna, atât în fața Coroanei, cât și în fața străinătății, să acrediteze această părere despre poporul românesc“. „Tribuna“ bate deci alarma pe

Ah, Pisa, Pisa, mlăștin' a rușinii
În mândra țară unde sună „si“
De-ți sînt târzi spre-a te stărpi vecinii,

Caprara și Gorgona de-ar sosi
S'astupe-odată Arnul tău la gură,
Să'nnece 'n tine tot ce va găsi!

Căci dacă de-Ugolin ei s'von făcură
Că el prin cetățui te-ar fi tradat,
Ce-aveai să pui copiii-așa 'n tortură?

Scutea, tu Tebă nouă, de păcat
Pe Briga și-Ugo frageda etate
Și pe-alții doi, pe care i-am cântat.

II.

D-nul I. Slavici scrie, în broșura sa: Sbu-ciumări politice la Români din Ungaria:

La pag. 8. „Chiar și cei... ce nu cred, că are actualul guvern ungar destulă pricepere și destulă autoritate, ca să rezolve chestiunea naționalităților, ba tocmai ei trebuie să se ferească de ori și ce faptă, care produce aparența, că Români sunt cei ce zădărnicesc bunele silințe ale actualilor consilieri ungari ai Impăratului și Regelui Francisc Iosif I.“

La pag. 110: „E învederat, că în mijlocul acestei învălmășeli, d-nul dr. I. Mihiu a ostenit și d-sa înzadar, căci n'a fost nimeni în stare să-i deie răspuns la întrebarea, „ce vrea partidul național român?“ (da, da, păcătoșii de „membri marcanți ai partidului“ sunt de vină!)

„toaca bisericuței ei curate“ (o da, „curate!“) căci: „La urma urmei este vorba aci nu de o afacere particulară a d-lui Mihiu cu o domnitor membrii marcanți ai partidului, ci de interese mari și superioare ale neamului întreg“.

Ce bine a făcut „Tribuna“, că a trimis un redactor la d. dr. Mihiu spre a-l interviewa. Fără a se provoca la acea convorbire a redactorului ei cu d. dr. Mihiu, nu ar fi putut lua în apărare „interesele mari și superioare ale neamului întreg“ în contra comitetului național. Căci, toate ca toate, d-nii Sever Bocu, Iosif Scheopul, în frunte cu prea cuviosul R. Ciorogariu știu mai bine cum trebuiesc apărute „interesele mari și superioare ale neamului“ într'un organ „fără sguardă la gât“, decât comiteul partidului național român.

Și fiindcă d-lor fac politică de „păreri libere“ și de „premenire a valorilor“ într'un „organ independent“, este firesc să nu aleagă mijloacele când e vorba, că comitetul — fiind compus din „bătrâni ramoliți“, nu-și dă seamă, că pot fi vremuri și situații, când ideea națională are nevoie de a fi susținută chiar contra partidului, care nu mai este în consonanță cu ea“. (vide Nr. 262 din 1910 al „Tr.“) Mijlocul, de care s'a folosit „Tribuna“ spre a-și crea posibilitatea de a salva situația „amicului“ d-lui Ciorogariu, a „părintelui“ Mangra, sub masca apărării intereselor „mari și superioare ale neamului“, a fost o mică falsificare în redarea convorbirei ce a avut-o redactorul ei cu d. dr. Mihiu. Celce constată acest fapt, de altcum obicinuit în coloanele „bisericuței noastre curate — este însuș d. dr. Mihiu. D-sa zice fin, dar clar, — în scrisoarea, ce a adresat-o „Tribunei“ (în nr. din 4 Decembrie 1910 al „Tr.“), despre iubirea de adevăr a „Tribunei“, al cărei redactor vorbise între patru ochi cu d-sa:

III.

„Tribuna“, ziar „independent“, care, în nr. 255 din 1910, întreabă că „ce are a face comiteul, cu toaca bisericuței noastre curate?“ scrie (în nr. din 30 Noembrie 1910):

„A înfățișa poporul nostru ca refractar din capul locului oricărei împăcări este doar punctul de vedere al politicii unguerești, care s'a silit totdeauna, atât în fața Coroanei, cât și în fața străinătății să acrediteze această părere despre poporul românesc.“

De ce s'au întrerupt tratativele de împăcare, dacă guvernul vrea cu sinceritatea pacea și întâlnește aceeași dispoziție sinceră în societatea noastră? Deslușirile date în punctul acesta de d. Mihiu nu sunt de loc suficiente. Ele prezintă chiar oarecare gravitate prin faptul, că d. Mihiu aruncă o parte a responsabilității pentru zădărnicierea tratativelor și asupra „unor membri marcanți ai partidului național“.

Fiind vorba de stabilirea unei responsabilități atât de grave, de o divergență de vederi chiar, care vedem, că s'a declarat între d. Mihiu și acei membri marcanți ai partidului, am dori să știm în ce consistă această divergență? La urma urmei este vorba aci nu de o afacere particulară a d-lui Mihiu cu a domnitor membri marcanți ai partidului, ci de interese mari și superioare ale neamului întreg“.

„Recunoașterea unei greșeli este întotdeauna un semn de îndreptare. Recunosc deci și eu că am greșit, din lipsă de experiențe îndestulitoare în asemenea chestii.“

Poate ar fi fost bine să mă îngrijesc de un act notarial în toată regula, sau de doi martori pentru a mă putea referi la ei în caz de nevoie.

Este departe de mine gândul de-a arunca „o parte de răspundere pentru zădărnicierea tratativelor și asupra unor membri marcanți ai partidului național“ și de-a căuta să pun vina pe alții.

Astfel de proceduri nu intră în obiceiurile mele!“ Și mai jos:

„Subliniez anume, că dirigenții partidului național nu au avut nici un amestec în întreaga afacere și, prin urmare, criticile la adresa lor sunt gratuite“.

„Tribuna“, făcută astfel de minciună, desavuată și blamată de d. dr. Mihiu, credeți că șovăește măcar un moment să-și recunoască greșala? Ce greșală? D. Mihiu și „oamenii conduși de josnice îndemnuri de răzbunare“ au interpretat greșit „scrisul ei cinstit“. Atâta tot. Ea adaugă deci un mic comentariu la capătul scrisoarei d-lui dr. I. Mihiu, care se începe cu vorbele:

„Șirele de mai sus ale d-lui Mihiu vorbesc îndeajuns.“ (Credem și noi, că vorbesc îndeajuns!) și se sfârșește cu constatarea:

„ținem să declarăm, că ele aveau intenția să exprime numai neîncrederea noastră în intențiile serioase ale guvernului“.

Care cetitor mai poate dubita, că „Tribuna“ în articolul ei de fond din 30 Noembrie (compară citatul de mai sus) a fost condusă de alte „intenții“, decât să-și „exprime numai neîncrederea în intențiile serioase ale guvernului?“

Să trecem însă la alt caz.

Mijlocește bani

pe ipotecă, amortisare
și cu cambii pe moșii, ori
case de chirie, sub condițiile
:: cele mai favorabile ::

Bücs F. Vilmos

Arad, Karolina-utca nr. 8.

□ Casă proprie lângă filiala poștală. □

Noul ministru de comerț. În ultimul consiliu de miniștri ținut la Budapesta s'a desbătut și chestia numirea noului ministru de comerț în locul decedatului Hiéronymi. Miniștrii au căzut de acord asupra persoanei contelui *M. Wickenburg*, și astfel numirea acestuia se va face în timpul cel mai apropiat. Chestia despărțirii ministerului de comunicațiune, deastădată a fost luată dela ordinea zilei.

Inaintea alegerilor din Croația. În numărul său de ieri, Vineri, ziarul „Pokret“ din Zagreb provoacă toate partidele, ca să înceapă luptă solidară în contra banului. Partidul țărănesc de sub șefia lui Radici și-a numit deja candidații în cercurile electorale, pe cari le avuse până acuma. Mulți învățători au ieșit din partidul țărănesc, din cauza atitudinii acestui partid, dovedită cu prilejul desbaterei proiectului despre regularea salariilor învățătoresți. Ziarul „Dom“, organul oficios al partidului declară, că în alegeri partidul va lupta în contra banului și a partidului autonom, dar față de coaliție și Sârbi va înceta lupta.

Constituția pentru Alsacia. Comisia parlamentară a ținut o ședință în chestia proiectului de Constituție pentru provinciile Alsacia-Lorena.

Comisia a primit proiectul. În înțelesul acestui proiect provinciile primesc 60 deputați în 23 cercuri, cari se vor împărți după puțință și după populație. Comisia a primit proiectul cu întregirile ce s'au făcut paragrafilor de religione și limbă, cari lasă libertate în instrucția religiunii iar în privința folosirii limbilor se susține o ordonațiune din 1879, care n-a dus niciodată la conflicte. Votul plural se șterge. Proiectul, după toate semnele, va fi primit și în planul camerei imperiale, căci ședinței comisiei i-au permis constătării întine între conducătorii diferitelor partide, cari toți și-au dat învoirea.

Aceste constătări au adus și rezultatul din comisie. Chiar și cancelarul imperial și-a dat învoirea cu excepția votului plural, asupra căruia și-a cerut timp de cugetare. Din informații sigure însă se știe, că cancelarul n'are nimic contra, ci așteaptă numai părerea împăratului Wilhelm, care în prezent petrece în Anglia. Dacă fiind principii cancelarului, că vrea să lucreze totdeauna sprijinit pe toate partidele, e mai mult ca sigur, că cancelarul nu se va opune opoziției majorității Camerei.

Roosevelt contra lui Taft. În timp ce actualul prezident al Statelor-Unite își dă silința să promoveze pacea universală pentru care chiar deunăzi a elaborat un plan detaliat, antecesorul său Roosevelt scrie contra acestei acțiuni.

Astfel într-o revistă „Quotlovk“, Roosevelt scrie două articole, în cari se exprimă contra. Articolele lui se discută foarte mult.

Din articolele lui se desface un sarcasm propriu asupra mișcărilor de pace și susține, că sunt anumite vătămări, cari nu ne vor putea nici când rezolvi de către judecătoriiile internaționale de pace. Cel mult între atari două națiuni, cari stau pe aceeași treaptă culturală, căroră le este imposibil să comită astfel de greșeli. Anglia și Statele-Unite sunt astfel de state, cari au făcut progrese într'atât, încât nu se poate presupune să facă astfel de fapte, cari n'ar putea aduce înaintea judecătoriiilor de pace. Dacă însă o națiune, ori un stat ar voi să impună Statelor-Unite, ca să aducă o lege, care să permită emigrările, atunci opinia publică din America n'ar asculta nici o clipă de hotărârile unui juriu internațional de pace.

Mai departe Roosevelt aduce ca ilustrare cazurile recente din Mexico, pe cari nu le-au tolerat Statele-Unite. Dar nici nu le-a adus înaintea unei judecătoriai internaționale, întocmai precum nu le-ar fi adus în cazul, când corăbiile americane, ci engleze, germane ori japoneze ar fi descărcat tocmai asupra litoralului american. În astfel de cazuri poate să decidă numai retorziunea și războiul.

Wilhelm II. partizan al păcii. Revista săptămânală „Everybody Weeckly“ din Londra, sub titlul „Ce mi-a declarat împăratul“, publică o lungă convorbire a lui Wilhelm II. cu un artist Englez.

Vorbind de pacea universală, împăratul s'a arătat un partizan convins al ei.

— *Războiul de 30 ani — a adăogat el — a dat civilizația germană îndărăt cu un secol întreg. Abia acum am isbutit să ajungem a fi la un nivel cu Anglia. Cât de departe ne-am afla azi pe calea progresului, dacă în locul celor 30 ani de războiu ne-am fi putut folosi de 30 ani de pace.*

„Vă asigur, că atâta vreme cât voi avea și eu cuvânt în statul Europei, nici o pușcă nu va lua foc și nici o sabie nu va fi scoasă din teacă.

„Interesele comerciale și financiare leagă atât de strâns popoarele europene, că paguba, în domeniul economic, suferită de învingător într'un eventual războiu, ar cântări mult mai greu ca beneficiile aparente ce le-ar trage.

„Eu și poporul meu nu vom risca nici odată într'un războiu ceea ce am agonisit în vreme de pace“.

Războiu între Rusia și China? În cercurile autorizate din Petersburg se declară, că pentru moment nu e primejdie de izbucnirea unui războiu între Rusia și China. Se adăogă, că în mod greșit se pune în legătură călătoria de inspecție în Extremul-Orient a ministrului de războiu cu eventualitatea unui conflict armat cu China.

E adevărat, că aceasta din urmă face continue pregătiri militare, dar vor mai trece ani, până să ajungă China în stare de a inspira Rusiei temeri serioase.

Turcia gata de războiu cu Muntenegru. Din Cetinje se anunță: Ministrul Turciei a protestat contra faptului, că trei baterii muntene-grene au fost aduse la granița albaneză.

Ministrul de interne al Turciei vorbind în Camera de răscoală din Albania, a declarat, că Poarta vrea să creadă că Muntenegru se va abține dela orice act care ar putea fi interpretat ca un concurs dat răsvrățiților.

Dacă guvernul din Cetinje s'ar abate dela neutralitatea ce i-se impune, asta ar fi semnalul izbucnirii unui războiu — pentru care, de altfel, Turcia e de pe acum pregătită.

Parlamentul ungar

Ședința Camerei.

— Dela corespondentul nostru. —

Budapesta, 20 Maiu.

Ședința se începe la orele 10¹/₄ a. m.

Prezidează *Ludovic Návay*.

După verificarea protocolului ședinței tre-cute se continuă desbaterea

Budgetului resortului cultelor

Carol Cserny, guvernamental: Iniințarea universității a treia o încrede ministrului, dar se impune oarecumva, ca universitatea aceasta să se înființeze în tradiționalul oraș Pressburg. Ar trebui organizată o acțiune socială, în frunte cu ministrul, care acțiune să năzuiască, ca să promoveze educația corporală a tinerimei din Budapesta.

În școalele medii limbilor moderne ar trebui să li-se deie mai multă atențiune, ca până acuma. Accentuiază regularea lefurilor profesorilor. În preparandii ar trebui răspândită însușirea cunoștințelor practice. În librării și alte prăvălii să se limiteze vânzarea articlilor pornografici.

Primește bugetul.

Ședința se suspendă pe 10 min.

După deschiderea ședinței ia cuvântul Cont. **Mihail Eszterházy**, justhist, care declară, că nu primește bugetul.

Sunt anunțați la cuvânt: *Pentru buget* C. Szász, Jivco Bogdan, G. Lukács, H. Béla, M. Mártonffy, A. Kozma, R. Branditsch, Siegescu József, L. Bay, I. Rouay, E. Neugeboren și P. Farkas.

In contra bugetului: cont. M. Eszterházy, I. Molnár, L. Ostffy, D. Polónyi, Al. Giessvein, E. Preszly, Vasile Damian (naț. rom. N. Red.) Șt. Rakovszky.

CORESPONDENȚE

DIN ITALIA

SCRISORI DIN MILANO

Vremea — Teatru pentru popor — Arta și scena — Operele lui D'Annunzio și „Leila“ de A. Fogazzaro, condamnate de „Congregazione dell'Indice“ — Din reviste și ziare

Deși calendarul arată, că suntem la sfârșit de primăvară — însă vremea e capricioasă și schimbătoare ca și cum am fi în zilelele „babeilor“ dela începutul lunei Martie; o zi, două vreme senină frumoasă în care timp acest pal-pitant oraș al ritmului și al oțelului — puțin urit — totuș e îndeajuns de atrăgător — cuormanul lui de coșuri de fabrici, dominate de caracteristicile turnuri ale „Domului“ ce par, la razele apusului de soare, niște antene luminoase; apoi iarăș o serie de zile — cu ploaie ca prin sită și cerul cenușiu — monotonia vremii în contrast cu animația și activitatea febrilă a cartierelor industriale.

Milano — oraș prin excelență teatral — nu putea să nu-și afirme odată mai mult faima sa prin înființarea unui „Teatru pentru popor“. Zilele trecute s'a inaugurat printr'un concert, del de cei mai de seamă maestri de aci — în marea sală de spectacole a societății de binefacere. „Umanitaria“. Inițiatorii au voit chiar dela început să arăte, că nu e vorba să se facă artă vulgară: cuvântul „popor“ nu se întrebunțează de data asta, ca să justifice mediocritatea și vulgarul.

S'a hotărît, ca fiecare companie teatrală să dea — în timpul cât va face stagiune în vre-unul din teatrele de aci — câte o reprezentație și la acest teatru unde se vor da diferite genuri de artă teatrală: operă, operetă, dramă, comedie, concerte și chiar proiecțiuni cinematografice. Spectatorii vor avea deci îndoitul avantaj: odată cu acel al unui repertoriu artistic accesibil și minților mai puțin evoluat și acel al unei interpretări absolut corecte. O caracteristică: sunt numai scaune — dragostea de artă nu va cere sacrificiul de a sta incomod iar prețul intrării va fi neschimbat redus la minimum — întrucât artiștii vor da concursul lor în mod desinteresat.

Deși nu suntem în carnaval — când toate teatrele sunt deschise nici acum nu ne putem plânge de lipsa lor. Așa, la teatrul „Scala“ închisă stagiunea de operă — a început aceea a concertelor — care deși de scurtă durată a fost și e destul de interesant. Citez în treacăt — concertele violonistului Vecsey — violoncelistului H. Becker cu pianistul E. von Dohnany — apoi valorosul pianist Frederic Lakmond.

La „Dal Verme“ s'a deschis o nouă stagiune de operă — a treia din anul acesta — cu „Quo Vadis“ muzica de Jean Nonques — secundată de „Bohème“ de Puccini.

La „Filodramatici“ s'a închis stagiunea zilelor trecute cu „Sonnambula“ și „Don Pasquale“ pentru ca apoi aceiași companie de operă să înceapă o nouă stagiune la teatrul „Diana“.

Apoi la celelalte teatre — „Manzoni“ „Olympia“ „Fossatti“, „Verdi“ etc. diverse trupe de operete, drame, comedii — își urmează ciclul de reprezentațiuni.

„Sacra Congregazione dell'Indice“ a publicat zilele acestea un decret prin care oprește între alte scrieri — și romanul ultim al lui A. Fogazzaro „Leila“ precum și toate operele lui D'Annunzio. Acest decret face mare zarvă în toate cercurile din Italia, cunoscută fiind marea simpatie de care se bucură acești scriitori. O consecință va avea sigur acest decret: vor fi cetite

Litere — Arte — Științe

GAZEL.

Dulce visele ne fură,
Și încet cu 'ncetul cură

Clipa, anul și vieața
Cu plăceri, cu dor, cu ură,

Pân' se varsă 'n cupa sorții
Cea din urmă picătură —

Tu paharul dă-l de-oparte
Până-i soare și căldură,

Până nu ți-e iarnă 'n suflet,
Ochiul stâns și tâmpla sură,

Dar de vrei să-ți pară dulce
Otrăvita băătură,

Tu să fii în orice clipă
Pregătit să-l duci la gură.

Ecaterina Pitiș.

Dante Alighieri

de Vasilie Goldiș

În foiletonul nostru de azi publicăm din condeiul maestrului Gheorghe Coșbuc un episod tradus în românește din mărețul op al lui Dante Alighieri: *Divina Comedia*.

D. Gheorghe Coșbuc lucrează la traducerea aceasta de 12 ani de zile, cu un zel vrednic de admirat.

Până acum nu a publicat nimic din această capodoperă a literaturii universale și „Românul” este organul fericit, care oferă publicului românesc primadață o parte din această traducere, care promite a fi cea mai desăvârșită și cea mai splendidă din toate traducerile, câte i-s'au făcut acestei clasice epopee în toate limbile lumii.

Spre a fi și mai înțeleasă traducerea, pe care o publicăm, dăm în resumat biografia marelui poet al renașterii și conținutul foarte pe scurt al opului.

Dante (*Durante*) Alighieri s'a născut într-una din ultimele zile ale lunii Maiu în anul 1265 la Florența.

Era dintr-o familie fruntașă a acestui oraș. Tânărul Dante în școala renumitului profesor *Brunetto Latini* s'a împărtășit de cea mai bună creștere. Era abia de nouă ani, când pentru primadață a zărit fetița de opt ani a lui Falco Portinari, pe Beatrice Portinari, care a rămas ideala dulce al poetului în viața sa întreagă. Chipul ei dulce și mângâietor a fost steaua conducătoare a lui Dante. Ea s'a căsătorit cu altul (*Simono dei Bardi*) și tot astfel Dante mai târziu a luat de soție pe Gemma di Manetto, dar chipul frumoasei Beatrice a rămas neșters în sufletul poetului.

Dante a luat parte activă în luptele politice ale patriei sale, orașul Florența și s'a alăturat partidei Ghibellinilor, cari doreau o Italie tare și unită sub stăpânirea unui singur cap, a împăratului roman. Partida contrară, a Welfilor, a rămas însă, după lupte crâncene, învingătoare. Astfel Dante a fost exilat în anul 1301 și a trăit restul vieții sale în exil, pe la curțile micilor principii italieni. Nădejdea Ghibellinilor a înviat, când împăratul *Heinric VII.* a pătruns în Italia spre a restitui imperiul roman. „Bucură-te acum, Italie” — scria Dante — „fară vrednică de compătimit, în curând toată lumea te va învidia, căci mirele tău, bucuria lumii și gloria poporului tău, precuviosul *Heinric*, augustul *Caesar*, grăbește la nunta ta. Șterge-ți lacrimile, o prea frumoasă și te bucură, căci se apropie acela, care te va mântui și te va scăpa din lanțurile Celui Rău”.

Inercarea împăratului însă n'a succes și el însuși a murit disperat în anul 1313 la *Buonconvento*.

Astfel poetul nu s'a mai putut reîntoarce acasă și amărit până'n adâncul sufletului său a murit în 14 Septembrie 1321 (în vârsta abia de 56 de ani) la curtea prietenului său *Guido da Palenta* în orașul *Ravenna*.

Opul cel mai de căpetenie al lui Dante a fost intitulat de el însuși „*Comoedia*” (Comedia), căci așa se numiau în timpurile evului mediu piesele mistice, în cari se înfățișau pământul, cerul și iadul. Posteritatea i-a adaus acestei Comedii atributul de: *Divina*, adică „Dumnezeiască”. Astfel e cunoscut opul acesta sub numele: *Divina Comoedia*.

Opul începe cu aceea, că în noaptea Vinerei Patimilor din anul 1300 poetul s'a pierdut într-o pădure mare și întunecată, din care n'a mai putut să iasă. Poetul se credea pierdut, când odată i-se arată umbra unui om, care apropiindu-se de dânsul îi descoperă, că este poetul *Vergil* (poetul roman, care a scris epopeia *Aeneida*, tradusă și aceasta de marele nostru Coșbuc). *Vergil* îi spune lui Dante, că a venit să-l mântuiască, dar spre a putea fi mântuit, trebuie să-i urmeze, unde-l va conduce dânsul. Dante la început îi urmează bucuros, dar mai apoi îl cuprinde groaza și începe a ezita. Atunci *Vergil* îi descoperă, că el e trimis de *Beatrice* din cealaltă lume, ca să-l mântuie pe Dante. Acum Dante nu mai stă la îndoială, ci cu bucurie îi urmează lui *Vergil*.

De *Vergil* condus Dante coboară în iad (*Inferno*). Descrie toate cele văzute și auzite aici. Aceasta este partea primă a poeziei. Din iad cei doi poeți trec la purgatoriu (*Purgatorio*). Descrierea purgatoriului este partea a doua a epopeii. Ieșind de aici cei doi poeți se apropie de raiu La intrarea în raiu însă *Vergil* se desparte de Dante, căci poetul latin, fiindcă a fost păgân, nu-i este dat să intre în raiu. Îl așteaptă însă pe Dante aici ideala sufletului său, dulcea *Beatrice* și sub conducerea ei cercetează Dante raiul. Descrierea celor văzute și auzite în raiu (*Paradiso*) este partea a treia, cea din urmă a *Divinei Comediei*.

Analizarea mai deaproape a acestui măreț op literar, cu care se începe propriamente literatura „*Renașterii*”, nu începe în cadrele acestor nepretențioase rânduri.

Vreau să amintesc încă numai aceea, că în calea sa prin iad, la locul, unde sufăr trădătorii, Daule află pe contele *Ugolino*, care a tradat patria sa și pe arhiepiscopul *Rugieri*, care a tradat pe fostul său amic, acelaș conte *Ugolino*, pe care l-a lăsat să moară dimpreună cu cei 4 fii ai săi într'un turn, care de atunci se numește „turnul foamei”. Descrierea chinurilor celor doi trădători este una dintre părțile cele mai frumoase ale *Divinei Comediei*.

Despre episodul acesta însuș *Goethe* se exprimă astfel: „*Puținele terține* (strofe de 3 versuri), în care Dante descrie moartea de foame a lui *Ugolino* și a fiilor săi, sunt culmea artei poetice”.

Suntem fericiți, că această frumșeță poetică o pot gusta în limba românească mai întâiu cetitorii ziarului „Românul”.

Dela Dunăre în jurul Peninsulei Balcanice prin Italia la Dunăre

Pe marea de Marmara

Când călătorești în tren, ochiul n'are o clipă de răgaz în contemplare. După ce privirea ți-e mărginită la cele ce-ți îngăduie fereastra vagonului, măcar de ar avea astâmpăr cele de afară

Toate se rotesc ori se acopăr; altele fug și se ascund îndață ce li-ai zărit. Ca prin surprindere, văi împădurite se trag cu bogăția lor de verdeață și de păraie în dosul unor coline arse; turnuri de castele și biserici se dosesc după toate stâncile. Totul fuge și se ferește. Trenul însuș serpuște prin locurile cele mai adăpostite, căutând parcă, un drum și mai ascuns pe sub pămant...

Când în zarea luciului de plumb al apelor răsare ori apune un uscat, când coaste ori insule stâncoase trec prin preajma vaporului cu vegetația lor săracă dar adesea nouă, cu orașe cu sate și cu locuințe singuratice de pescari — e cu totul altceva.

Vapoarele, pe mari întinderi, bat, de obicei, drumuri drepte; se feresc de țărini, se feresc de stânci — și... nu deraiază niciodată. Da, nu deraiază niciodată. Pe un drum, cât de lung, nu te gândești că te-ai putea întâlni cu vre-o stâncă, pe sub apă. Și chiar dacă te-ar isbi vre-una, nici spaima, nici urmările n'ar fi atât de grozave ca atunci, când ar fi vorba de schimbarea greșită a unui macaz. Numai o grea furtună ar putea să-ți nască în suflet dorul unei călătorii cu acceleratul, cu toate, că astăzi, orice vapor de călători trebuie să aibă telegrafie fără fir, spre a putea cere grabnic ajutorul porturilor și vaselor mai apropiate.

Când „România” iese din linia insulelor *Prinkipo*, pe cari, într'o bună dimineață noul regim turcesc a aruncat foamei toți câinii vechiului regim, cari, în vremea absolutismului, rătăceau, în voie, pe străzile Capitalei — simt că mă cobor, cum să zic, da, mă cobor spre lumea antică. Voiu rătăci pe țărniile celor mai îndepărtate și bogate amintiri, săptămâni întregi, până voi intra în Ungaria prezentului turbure și vitreg... Ca niște brațe uriașe se desfac în lături țărniile mării de *Marmura*. Și fuga zărilor parcă îți spune, că drumul va fi lung. În fund, ca o grămadă de scoici pe o margine de apă, ne mai privește din urmă o frântură a orașului *Scutari*, iar mai încoace, tot pe coasta Asiei, orașelul *Kadiköi*. Soarele, prins între tot felul de stânci, abia poate să mai furișeze, pe ici pe colo, câte un petec de lumină. De pe luciul, înmărmurit parcă în liniștea serei, razele se ridică leneșe, și fug spre răsărit, tot mai grăbite, până ce le pierde ochiul.

Ca un om care a pierdut vremea ori a înserat pe drum, „România” sfășie, fără milă, apa învăluită în pace, având, parcă, un ochiu veșnic pironit în zare. I-o fi părând rău de șederea în *Constantinopol*? Patru ceasuri... Parcă ți-e năcaz: de altădată valurile n'o lasă pe ea în pace... Ai vrea să se oprească în mijlocul mării și — stând cuprinsă la sânul apei nemișcate — să urmărești umbrele nopții cum se coboară de pe uscat...

Golful *Ismid*, repezit adânc în sânul Asiei mici, la început ne fură coasta pleșuvă și roșcată, ca și insulele *Prinkipo*. Apoi o peninsulă ne-o apropie iară, mai bogată în vegetație; pe urmă se tot ferește în dosul unei insule lungărețe și stâncoase. Se deschide alt golf (*Mudania*) și țărniile Asiei fug de nu se mai vad! Pe coasta europeană clipesc lumini sfioase într'un sătuc de pescari, iar înapoi, departe, sub zări ce nu se pot desluși decât multămită ciocnirii întunerecului cu lumina, arde *Constantinopolul*.

De-aproape un ceas, pe bord e concert. Cântece de dor și doine de-ale noastre își dispută întâietatea cu frânturi din opere imitate, cu anumite gesturi, după tenori consacrați.. Și cântecul nostru popular rămâne biruitor, fie pentru că e mai cald, pornind din inimă și nu din piept, fie pentru că e meșter cântărețul, fie pentru că el e al nostru. Străinii însă ascultă cu multă plăcere toate cântecurile noastre populare... E de prisos să spun, că „Deșteaptă-te Române” se cântă mult. Ceeace ți-e drag nu uiți -- și, cu cât se va opri mai mult acest cântec în Ungaria, cu atât îl vom învăța și-l vom ține minte mai bine.

E noapte târzie. Din adâncurile de ceață se arată în zare nori albi, conturați, ca niște munți de gheață. Apoi, dintr'o parte și din alta se rup în bucăți și se risipesc pe boltă. Se ridică apoi alții, se desfac ori se împânzesc — și, în urma lor, luna își deschidea drum de lumină tot mai larg... Sprijinită de spinarea unui nor alb ca spuma, vine, apoi, și ea, toată numai jumătate, așa cum o vor țărniile acestia... călătorii, aproape toți s'au coborât în cabine.

Intotdeauna ai câte-un motiv de a-ți ucide somnul pe mare: odată răsăritul soarelui, altădată răsăritul lunei, un port, o strămoare.

Acum aștept *Dardanelele*, celălalt *Bosfor* al mării de *Marmora*.

R. Cioflec.

(Bucovina). A studiat liceul la Cernăuț, apoi medicină la Viena. Aci, arătând interes mult pentru șah, a fost introdus în cercurile jucătorilor cu nume, și în scurt timp, talentul său extraordinar a devenit cunoscut în capitală. La 1890 a fost pentru prima dată premiat, la un turnir de maestrii în Viena. Doi ani mai târziu (1892), Societatea șahiștilor din Viena l-a distins cu premiul III, și în acelaș an, la emularea internațională din Dresden a împărțit premiul IV și V cu Walbrodt, „ex aequo“.

De aci se ridică neîntrerupt; renumele îi devine general, jocul său se impune și este urmărit cu atențiune de mulți șahiști din lumea întreagă. An de an câștigă premii însemnate, la Viena în 1893 premiul I, 1894 premiul II, 1895 premiul I. La acest turnir din 1895, la care au participat cei mai excelenți maestrii din Viena, Marco este distins și cu premiul pus pentru cea mai frumos jucată parte.*)

Tot în 1895, la emularea internațională din Lipsca, a împărțit premiul VI. cu Ianowski, și în acelaș an a fost jucat jocul de trei cu Schlechter și Mieses, din care a eșit învingător. În anul următor a întreprins un turneu în America; celebru a rămas din acesta, jocul său contra lui Blackburne și Mieses.

Cu prilejul expoziției universale din 1900 a avut loc la Paris o întrecere între cei mai mari maestrii; Marco a luat premiul V. și VI. împreună cu Mieses.

În 1903, zece maestrii au jucat la Viena; s'au dat numai trei premiuri, unul l'a luat Marco; ceilalți doi premiați au fost Tschigorin și Marshall; șahiști ca Pillsbury, Maróczy au rămas în urmă. În 1904 la Cambridge-Springs în Statele-Unite opt maestrii din Europa au jucat contra 8 Americani, cu rezultatul: Marshall, Lasker, Ianowski, Marco, Schlechter, Tschigorin. La congresul din Ostende 1907 pomenit la început, Marco a eșit al 9-lea între 30 maestrii tari, având însă numai cu trei unități mai puțin decât primul (16½:19½).

De atunci, d. Marco nu mai ia parte activă la întreceri, și întreagă activitatea sa este destinată teoriei, studiului de probleme, publicațiilor de specialitate, din care a scris o bibliotecă întreagă.

Singură redactarea de 14 ani a revistei „Wiener Schachzeitung“*) din cele mai de autoritate, reclamă toată atențiune, și e de mirat cum îi rămâne timp și putere de concentrare pentru pregătirea publicațiilor deosebit de apreciate ce a tipărit sau are sub tipar:

„Internationales Kaiser Jubiläums Schachturnier Wien 1898“ (350 pagini).

„Das internat Gambitturnier im Wiener Schachclub 1903“.

„Das internat Schachturnier Wien 1908“.

„Il internat Schachkongres zu Ostende 1906“ cu o încercare de notațiune internațională.

„Internat. Schachkongress im Karlsbad 1907“, două tomuri mari cu multe diagrame și glose.

„Galerie der Problemmeister“, împreună cu dr. Ede Mazel, o lecțiune a celor mai frumoase probleme din toate timpurile; și alte multe lucrări mai mici, comentarii la partii renumite, colaborări la publicațiunile altora.

Remân încă zilnic agendele de secretar general la „Clubul șahiștilor“ din Viena. Despre acestea în alt articol.

C. N.

Dăm încă o parte interesantă, jucată de d. Rud. Spielmann și I. Schenkein la al III-lea „L. Trebitsch-Memorial Turnir“, 8 Dec, 1910, și este de mult interes, cum se va vedea și din glosele cu care o însoțim.

Alb.	Negru.
1. e 2 — e 4	e 7 — e 5
2. Ff 1 — c 4	Cg 8 — f 6
3. d 2 — d 3	Cb 8 — c 6
4. Cb 1 — c 3	Ff 8 — b 4
5. Fc 1 — g 5	d 7 — d 6
6. Cg 1 — c 2	Fc 8 — e 6
7. O — O	h 7 — h 6
8. Fg 5 × f 6	Dd 8 × f 6
9. Cc 3 — d 5	Fe 6 × d 5
10. Fc 4 × d 5	Fb 4 — c 5
11. c 2 — c 3	Cc 6 — d 2

*) Este reproducă în „Geistreiche Schachpartien alter und neuer Zeit“, V, Ansbach 1896.

**) „Wiener Schachzeitung“, organ der internationalen Schachmeistervereinigung, redigiert und herausgegeben von G. Marco. Wien. IX/3, Schwarzspanierstrasse 15.

12. d 3 — d 4 Fc 5 — b 6
 13. f 2 — f 4 e 5 × d 4
 14. c 3 × d 4 c 7 — c 6
 15. Fd 5 — b 3 Cd 8 — e 6
 16. Rg 1 — h 1
 Acoperire isteată. După 16... Ce 6 × d 4 ar urma 17. e 4 — e 5, d 6 × e 5; 18. f 4 × e 5, Df 6 × e 5; 19. Fc 4 × f 7 +: evident în avantajul albului.

16. 0—0
 17. e4—e5 d6×e5
 18. f4×e5

Mișcarea e riscată, doară nici nu prea corectă.

Debilul pion d4 arată simptomul unui morb serios. Ar fi de lipsă d4×e5.

18. Df6 e7
 19. Dd1—d3 Tf8—d8

Începutul unui proiect greșit. Negru a voit să răspundă la Fb3 c2 cu Ce6—f8, căci răirea 20... g7—g6 nu i-a plăcut, din cauza: 21. Tf1—f6; el însă n'a observat că după Tf8—d8 rămâne slab pionul f7. Prin 19... Ta8—d8 ar fi putut negru ușor ajunge să acapareze pionul d4; oricum, avea să fie până la sfârșit precaut.

20. Fb 3 — c 2 Ce 6 — f 8
 21. Tf 1 — f 4 Td 8 — d 7
 22. Ta 1 — f 1 De 7 — e 6
 23. Fc 2 — b 3

Atacul începe a fi irezistibil.

23. De 6 — g 6
 24. Tf 4 × f 7

Foarte bine!

24. Dg 6 × d 3
 25. Tf 1 × f 8 + Rg 8 — h 7
 26. Fb 3 — g 8 + Rh 7 — g 6
 27. Ce 2 — f 4 Rg 6 — g 5
 28. Cf 4 × d 3 Ta 8 × f 8
 29. Tf 1 × f 8 Td 7 × d 4
 30. Tf 8 — f 3 h 6 — h 5
 31. Fg 8 — e 6 c 6 — c 5
 32. b 2 — b 3 Fb 6 — c 7
 33. Tf 3 — g 3 + Rg 5 — h 6
 34. Fe 6 — f 5 g 7 — g 5
 35. Tg 3 — e 3 h 7 — b 5
 36. e 5 — e 6 Negru depune arma.

Redactor responsabil: Atanasiu Halmágian.

I. Renumitul „Fluidul Elza“ alui Feller, e, după experiențele noastre linișitor de dureri, vindecător, încetează durerile; repede și sigur vindecă reumă (spurc), slăbire de nervi, junghieri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorțeală, durere de ochi, migrenă și multe nepomenite aci. Fluidul Elza a lui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de piept și gât și morburii din curent ori răceală. Adevărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller“. — 12 sticle mici sau 6 mari, ori 2 sticle speciale, K. 5 franco.

II. Vestim apoi, că lumca folosește cu efect distinct și sigur Plulele-Rebarbara de mână alui Feller, contra durerilor de stomac, sgâr-ciuri, lipsă de poftă, arsuri de fiere, greață amețală, răgăeli, haemeroide și alte conturbări de mistuire. — 6 cutii franco cu 4 cor. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa:

Eugen V. Feller, apotecar.
 Stubica, Centrala 122 (comit. Zagrab).

Fondat în anul 1882. — Telefon nr. 688.

BRUCKNER LIPOT

tapețier, decorator și fabrică de mobile în
Arad,
 Andrassy-tér 25, palatul Neumann.
 (Lângă cofetăria Matzky).

Recomandă mobilele sale propriu pregătite, solide și de o execuție elegantă. Pentru camere de dormit dela 190 fl. Sufragerie (prânzitor), dela 140 fl. Garnituri de salon, dela 95 florini.

Prețuri de cumpărare convenabile!

NEUSCHLOSZ BUTOR

Se vând exclusiv mobile de lemn tare și vestit:
 ■ NEU-
 SCHLOSS.

Furnisorul societății căilor ferate ungare.

Atelier de I-u rang.

La librăria diecezană din Arad

se găsesc

propise (corecte)

de examen

cu Cor. 1-20 o sută bucăți, plus 20 fileri pentru porto postal; asemenea cărți potrivite pentru premii școlare.

Cumpăr

sau dau în schimb pentru alte obiecte:

Recipise de amanet,

aur, argint sdrăbit și bijuterii.

Deutsch Izidor,
 orologier și bijutier.
 Arad, str. Weitzer János.
 (Palatul Minorităților).

Magazinul de oroloage și bijuterii cel mai mare din Arad. Cea mai ieftină sursă de cumpărat. **Telefon 438.**

Oppenheimer Mór

zidar diplomat

Arad, Szabadság-tér 17.
 În casa d-lui Dr. Schwartz, în curte.

Recomandă în atențiunea on. public pentru facerea de planuri și prelucrări de zidire, cancelaria lui de edificări.

Covârșesc orice concurență

prin bunătatea, durabilitatea și ieftinătatea lor

ghetele pentru bărbați, femei și copii pregătite din piele neagră ori colorată în atelierul propriu al lui

Czernóczy Mihály,

de sub numărul 3 strada Kossuth, Arad.
Ghete jumătăți se capătă în orice fel de fazon.

Vei cruța mulți bani!

Dacă vei cerceta **hotelul și grădina**

Kravár din strada **Sarló nr. 3**

la „Hétvezér”,

unde se pregătesc cele mai bune mâncări unguerești, vinuri alese de deal, și bere proaspătă de kőbánya, pe lângă prețurile cele mai ieftine și serviciul cel mai bun.

Popicările acoperită Iluminație electrică.

Spitz Ignacz

măestru-măsar.

Execută lucrări de edificii și la poșta, aranjază prăvălii.

Arad, piața Szabadság nr. 11.

Întreprinde orice lucrare aparținând acestei branșe. Execută comande dela cele mai simple, până la cele mai pretențioase, după plan, cu cele mai scăzute prețuri. Servește cu cea mai mare plăcere, cu preliminară și planuri.

Horváth József

arhitect și zidar

Arad, strada **Darányi János nr. 4.**

Primește orice lucrare în branșa aceasta, face planuri și efectuează zidiri pe lângă prețurile cele mai reduse.

ROLETE. Mare asortiment de veritabile rolete americane automate. Bile și popice din lignum sanctum veritabil se pot procura cu prețurile cele mai moderate în bazarul

Zimmerman Ignác,

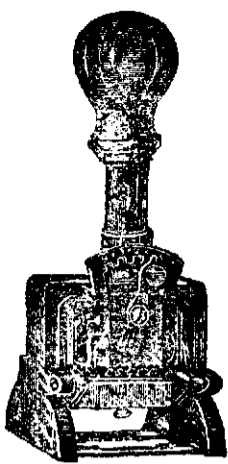
prăvălie de obiecte decorative de Norinberg și de jucărele, Arad, piața Szabadság nr. 21.

Se află de vânzare

vinuri

dintre sortele cele mai fine din viile D-lui **Kis Bálint** dela **Cetea**. Se pot capăta și în cantități mai mari. Doritorii cumpărători să se adreseze la

Nicolae Sora Băroiu
Szelyistye, Szeben m.

Schubauer J.

atelier de

ștampile

de gumă și gravură

Arad, Salacz-utca Nr. 3.

Execută artistic gravuri de monograme, firme și scrisori, ștampile de oțel, aramă și gumă, sigile cu firmă (emblemă),

stanțe, cuie pentru steaguri, insignii pentru societăți și sport. Magazin de mașini pentru numerație, ștampile pentru dat și prese pt. rotundire. — Execuție promptă.

În atențiunea celor ce se mută.

Instalații de lumină electrică împreună cu **becuri**, execută și furnizează prompt sub cele mai favorabile condiții de plătire.

Koch Dániel

întreprindere de instalarea sonarilor și telefonului

Arad, str. Deák-Ferencz Nr. 42.

În librăria diecezană din Arad află aplicare

un cassar.

Postul e a se ocupa în 1 Iunie st. n. Salar deocamdată lunar anticipativ **100 cor.** Preferiți sunt cei ce au absolvat vre-o școală comercială eventual cei ce au praxă în afaceri de librărie.

Városmajor - Sanatorium și Hydrotherapie

... 26 odăi aranjate cel mai modern. ...

Supraveghiere medicală continuă (constantă).

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Bulevardul Ferencz-körút 29.

Director-șef: **Dr. A. Cozmutza.**

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.

Telefon 88—99.

Înștiințare.

Am onoare să aduce la cunoștința onoratului public, că eu **Maiu** începând, mi-am mutat

cancelaria mea de arhitect

în strada Kápolna Nr. 6—6/a în casa proprie.

Primește orice întreprinderi de edificare, pe cari le execut conform cerințelor moderne.

Mă rog de sprijinul on. public și în viitor.

Cu stimă

Fábián József

arhitect-zidar.

Hauszer K. Géza

fabricant de instrumente muzicale
Arad, str. Deák-Ferencz nr. 40
(casa lui Dr. Winter).

Am onoare a înștiința stimații mei comitenți și publicul mare, că

● atelierul meu de ● instrumente muzicale

se află în strada

Deák-Ferencz N-rul 40.

Am înmagazinat mare asortiment de tot felul de instrumente muzicale. Straformez și reparaz instrumente muzicale cu cele mai scăzute prețuri. Comande în provincia execut prompt.

Solicit sprijin binevoitor cu tot respectul

Hauszer K. Géza

fabricant de instrumente muzicale.

Recomând

în atențiunea binevoitoare a cumpărătorilor de mobilă

prăvălia mea de

mobile artistice

de sub nr-ul 6 din strada Fejsze (casa proprie),

având totdeauna asortiment mare din aranjamentul cel mai modern pentru **dormitor, refector și salon** cu prețuri moderate.

În atelierul meu mare, întreprind orice comandă pe lângă condițiile cele mai avantajoase, după model și cu preliminar.

Cu deosebit respect

Csatlós András

stoler.

Dr. Traian Gerguția,

medic specializat în morburii femeiești, fost asistent la clinica de femei din Timișoara și la clinica de femei „Charité” din Berlin, și-a reînceput iarăși praxa medicală în **Băile Buzias** (Buziasfördő).

Pentru sezonul de primăvară!

Recomand magazinul meu bogat asortat în pălării de bărbați, albituri, cravate și mițe.

Mare asortiment în pălării de băieți pe lângă prețuri fixate. Totodată recomand

≡ atelierul meu de blănărie ≡

pentru toate lucrările ce cad în branșa aceasta pe lângă serviciul cel mai prompt.

Cu stimă:

Ioan Bálint („János“)

Timișoara-Fabric. Palatul orașenesc.

KILENYI C. és T^{sa}.

Arad, str. József főherceg 11, la globul vânăt.

Au sosit noutățile de primăvară.

Preț ieftin extraordinar.

Pânuri de haine femeiești, mătăsuri, delaine, zephyre, cartoane, mănuși, ciorapi pregătiți de penitențieri. Asortiment bogat de umbrele, pălării de paie pentru dame. Modele și decoruri se capătă cu preț foarte scăzut.

Au sosit cele mai frumoase și mai noi ghete de primăvară și vară.

Ghetele de bărbați și dame

Salamandercu renume mondial,
se capătă în colorile galbină și neagră cu
16 coroane 50 fl.
esclusiv la mine.**WEINBERGER JÁNOS**

prăvăliă de ghete de rangul I-u.

Arad, piața Andrássy nr. 20.

Comande din provincă se execută în aceeași zi

25 (11)

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni în Budapesta.

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocusuale, administrative și comerciale; mijlocește împrumuturi personale, hipotecare și amortizaționale ieftin și în scurt timp; mijlocește cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini, motoare și alte rechisite economice; finanțez parcelări de moșii, esoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școale și pentru cumpărarea de izlaze și pășuni; efectuează tot felul de comande comerciale eventual și la bursă prompt pe lângă taxe moderate și anticipație pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea, avocat dipl. -- VIII, Apptelekt-u. 10. I. 7. Telefon 171-27.

MAGAZIN IEFTIN
MAUTNER R.**➔ Ieftinătate generală surprinzătoare.**

Cumpărând o cantitate mai mare de mărfuri am ocaziune a pune la dispoziția Onor. public, cu prețuri uimitor de scăzute: pânzetură, canafas (pânză lustrată), delin de spălat, delin francez, Batist de mătase, zephyr englez, albituri, șervete, fețe de masă, covoare, perdele, acoperitoare de pat, etc., orice obiecte din acest resort. Mulțime de stoffe și costume engleze cu jumătate de preț se capătă la magazinul ieftin al lui

MAUTNER R., Arad, str. Hunyadi Nr. 1. — Prăvălia e deschisă a. m. dela 8—12, p. m. dela 1 1/2—7 ore.

Nu numai în

A M E R I C A

zaco banii pe drumuri, ci și la noi ușor poți ajunge milionar!

Cum se pot câștiga pe ușor 3 și 1/2 milioane?

Cumpărând dela noi o obligațiune de câștig cu premie convertită dela „BANCA HIPOTECARĂ UNGARĂ” și una dela „PESTI HAZAI”

Acestea sunt cele mai de valoare și cele mai căutate lozuri, fiind garantate din partea visteriei statului. — Ele se vând ca pita caldă. Pentru a înlesni cumpărarea lor fiecăruia, le vindem de prezent ambele pe **36 rate lunare decât 10 coroane.****CELEA MAI MARI ȘANSE DE CÂȘTIGI — 9 TRAGERI ANUALI**Iată câștigurile principale: **1 milion!**

Cor. 500.000, 400.000, 300.000, 2 de 200.000, 100.000, o mulțime de 75.000, 50.000, 40.000, 25.000, 10.000 și nenumărate mai mici.

Toate câștigurile acestea ajung în fiecare an la sorți în decursul celor 9 trageri, cari sunt în 5 și 25 Februarie, 25 Aprilie, 5 și 25 Iunie, 25 August, 5 și 25 Octomvrie și 25 Decemvrie.

Cu plăcere vindem aceste obligațiuni sau lozuri și numai singuratec: una obligațiune dela Banca hipotecară ungară cu 6 trageri anual pe 33 rate lunare de câte 6 cor.; una obligațiune dela Pesti Hazai cu 3 trageri anual pe 33 rate lunare de câte 5 cor.

Cine ne trimite rata primă, adică suma de 10, 6 sau 5 cor. aceluia îndată îi trimitem lista de rate legală, în care se induce seria și numărul lozurilor ce i-s'au vândut, pe baza căruiă imediat ia parte la joc. Deja după achitarea ratei prime este îndreptățit cumpărătorul la proximele trageri, iar câștigurile, cu care i-s'ar trage lozurile, sunt în întregime ale lui. De sine se înțelege, că achitând și ratele viitoare regulat în fiecare lună, va juca neîntrerupt un șir lung de ani de zile, putând câștiga cu acelaș loz și de mai multe ori. După 3 ani, când cumpărătorul a ajuns să plătească toate ratele, (cine vrea poate plăti și mai multe rate deodată) va primi dela noi lozurile, respective obligațiunile originale și va juca mai departe, fără ca

se trebuiască a mai plăti ceva. Până la achitarea tuturor ratelor, obligațiunile originale se păstrează în cassa noastră de fier sub controla statului. Obligațiunile sau lozurile acestea au o valoare permanentă și se pot vinde ori când cu prețul de bursă, sau se pot lombarda, zălogi.

Tot lozul trebuie să se tragă și să câștige necondiționat.

Nime să nu întârzie cu trimiterea ratei prime, pentru a putea lua parte la tragerile din luna viitoare.

Cu zecile, ba chiar cu sutele ne vin comandele în fiecare zi dela sărac și bogat, dela știutor de carte și neștiutor, dela toți aceia, cari doresc a-și ușura greul vieții. **Fiecare poate câștiga milioane.** Nu vă resgândiți mult. Fiecare să-și încerce norocul! Nu ști din ce tufă sare iepurele. Grăbiți deci, că tragerile viitoare vor fi în 5 și 25 Iunie.

Comandele se pot face pe couponul dela mandatul postal (asignațiunea de bani), trimițându-se rata primă, adică suma de 10, 6 sau 5 cor. ri scriindu-se adresa corectă și legibilă. Pentru achitarea celorlalte rate, vom trimite stimaților cumpărători cercuri postale, prin cari cecece vor cruța spesele de porto.

Cu deslășiri stăm la dispoziția fiecăruia.**Ustredná banka uc. spol.**

Budapest V., Sas.-u. 24. sz.

Knitzky Ignác, meșter-droșcar

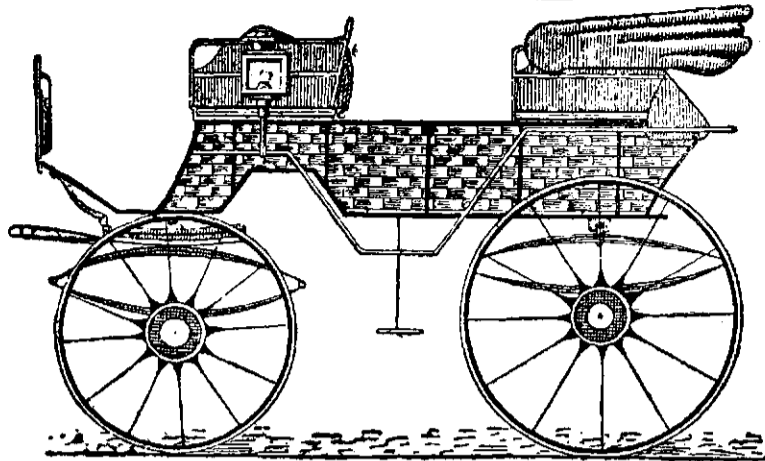
Arad, strada József főherceg nr. 11.

Stabilimentul și magazina dela 1 Maiu, o mut în casa mea proprie din strada Varjassy József nr. 1. vis-à-vis cu spitalul comitatens.

Din cauza mutării recomandă în atențiunea binevoitoare a publicului

magazinul de calese,

unde se pot cumpăra cele mai frumoase calese și trăsuri cu prețuri scăzute. Primește orice comande și rep. din această branșă, executându-le prompt și exact.

Balázs Péter, architect. Arad, B) Választó-utca 21.

Face planuri și execută orice lucrare în branșă aceasta în modul cel mai conștientios pe lângă prețurile cele mai ieftine.

In Ospătăria Vadászkürt

vis-à-vis de teatrul orașului

se servesc zilnic mâncări gustoase reci și calde, bere proaspătă și vinurile cele mai bune și mai alese, precum și bere neagră bavareză.

Rog onoratul public a mă cerceta, în schimb promit, că voi servi cu cea mai mare punctualitate.

Aici este totodată și locul
de întâlnire al Românilor.

Cu toată stima

Lörinczi János

proprietarul berăriei

Vadászkürt

str. Zrinyi nr. 1.

Fiți atenți la firmă!

De astădată publicul — din cauza marelui aglomerării de mărfuri — va putea cumpăra ieftin. Spre orientare las să urmeze un scurt extras:

Cămăși tricot, cupțușite cu plisă dela	75 cr.	Cătrinte	25 cr.
Pantaloni tricot, „ „ „	75 „	Jambiere pentru femei	75 „
Cămăși fine pt. bărbați	99 „	Ghete femeiești de iarnă	60 „
Cămăși fine bărb. cu pieptul de mătase	120 „	Umbrele de mătase (ottoman, extrafine)	165 „
Gulere în toate formele	13 „	Bonete elegante	100 „
Manșete colorate sau alae	19 „	Galoși	125 „
Ismene fine	45 „	Mănuși de piele	90 „
Mănuși de piele	50 „	Corsete fine	48 „
Gramafona	8 fl.	Geantă de mână pt. dame	25 „
Plăci duble, diametru 26 cm.	90 cr.	Trico pentru copii	30 „
Păpuși	275 „	Ciorapi (patent)	15 „
Ploiere de mătase pt. domni	170 „	Haine de trico pt. fete	75 „
Ghete cu talpa dublă pt. domni	60 „	Imbrăcăminte de iarnă	120 „
Bretele	25 „	Ghete cu șirete pentru copii	55 „
Cămăși de păuză fină pentru femei	55 „	Bretele pentru copii	04 „
Corsete brodate	81 „	Șăpci tricotate pt. băieți	82 „
Cămeși tricotate pentru femei	50 „	Batiste pentru copii	04 „
Trico pentru femei	59 „	Mruși împletite de iarnă	15 „
Ciorapi de iarnă femeiești	25 „	Jambiere pt. copii	35 „
Mănuși tricotate și căptușite pt. femei	20 „	Galoși pt. copii	90 „

Depozit de haine de iarnă pentru copii, jucării; cele mai frumoase obiecte dela 25 cr. — Geamantane din piele americană dela 65 cr. în sus. — Geamantan cu cute dela 225 cr. în sus. — Corfițe de piele de târg dela 30 cr. în sus. — Serviz pentru 6 persoane pentru vin, bere și rachiu dela 90 cr. în colo. — Fructiere cu 6 tălgerușe, dela 90 cr. în colo.

Afară de acestea vă stau la dispoziție cele mai frumoase obiecte ocazionale de argint china, cu prețuri fabuloase. — Depozit de jucării și căruțe de păpușe. — Mare asortiment de cordoane de gumă cu cus. aur și mătase cca 50 cr. Plăci de gramafon în preț de 1 fl. — Mănuși, imitație de piele cu căptușală fină 35 cor. — Asortiment de boa și manșoane.

Pentru comoditatea publicului, am aranjat clinica de păpușe, în care se vindecă totfelul de păpușe și să pregătesc modele.

Fieștecare cumpărător are favorul de a-și mări o fotografie.

Asortiment de căruțe pentru păpușe de la 4 fl. 75 cr. în sus.

Toate se capătă în bazarul de concurență din edificiul teatrului, vis-à-vis de cei 13 martiri, a lui

REICH EL.

PRIMA FABRICĂ DE TRĂSURI DE PE CÂMPIE.

Fabrica lui Hodács János jun. în Szeged

Felsőváros, strada Kistisza nr. 4. (Continarea stradei Maros).

! Asortiment stabil de mai mult de cât 40 bucăți ! calese diferite la dispoziție. ! Telefon 439. Prețurile se trimit gratuit și francat. !

Nu-i leac în
contra morții,

 împotriva scumpetei însă este!

Despre asta se poate
 convinge toți aceia,
 cari își cumpără

ghetele

trebuitoare în prăvălia
 de ghetă ieftine din
 strada **Z r i n y i.**

Inginer
Eugen Tilea

Bureau Tehnic

București, Calea-Victoriei 76.

Proiectarea și construirea
 de vile, școli și tot felul
 de clădiri în stil românesc
 :: și modern. ::

Construcțiuni în beton
 armat, alimentări cu apă
 și canalizări de orașe,
 construcțiuni de magazii
 - de cereale etc. -

La administrația ziarului

„Românul“

se primesc anunțuri cu prețurile

cele mai moderate.

La
**Librăria die-
 cezană, Arad**

se capătă

MINEILE

pe 12 luni, în 12 vol.
 legate în piele cu cop-
 cii, 1 vol. 14.50, toate
 volumele Coroane 172.